

Dialogmöten

Under hösten 2017 och våren 2018 kommer förslag på vägledning för kvicksilverkontroll inom tandvården att diskuteras med olika aktörer. Synpunkter från tandvården, miljöinspektörer och servicetekniker kommer att vara viktiga. Hör gärna av dig redan nu till lifehg@ptj.se om du har synpunkter!

Nya regler inom EU i de länder där amalgam fortfarande är tillåtet

Dentalt amalgam får fortfarande användas i de flesta EU-länder och är en av de huvudsakliga källorna till användning av kvicksilver inom EU. Det finns uppgifter om att 25% av tandvårdsmottagningarna i EU inte har några amalgamavskiljare.

EU har beslutat om en ny förordning om kvicksilver som träder i kraft den 1 januari 2018. Det innebär bl a att:

- amalgam enbart får användas i fördoserad, inkapslad form.
- barn under 15 år samt gravida eller ammande inte får behandlas med amalgam om det inte ur ett medicinskt perspektiv bedöms som absolut nödvändigt
- amalgamavskiljare med viss verkningsgrad måste finnas vid tandvårdsinrättningar där amalgam används eller amalgamfyllningar avlägsnas

EU-kommissionen ska senast i mitten av 2020 rapportera om möjligheten att långsiktigt fasa ut amalgam senast till 2030.

(Källor: Källa: BIO Intelligence Service samt Kemikalieinspektionen)

Referensgrupp

I projektets referensgrupp finns representanter från Sveriges Tandläkarförbund, Vattenmyndigheten, Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen och Stockholm International Water Institute. Referensgruppen representerar hela kedjan – från ”hanteringen av dentalt amalgam till rent vatten”.

Minamatakonventionen

Den globala Minamatakonventionen – som 74 länder däribland Sverige har ratificerat – trädde i kraft i augusti 2017. Partsländerna ska minska eller fasa ut användningen av kvicksilver, sluta bryta kvicksilver och kontrollera utsläppen.

Med ekonomiskt stöd från EU:s program för klimat och miljö

Praktikertjänst driver i samarbete med Sweden Recycling och IVL Svenska Miljöinstitutet projektet Hg-Rid. Syftet är att minimera utsläppen av kvicksilver från tandvården i Sverige, och på sikt även i övriga EU. På så sätt tar vi vårt ansvar och bidrar till en giftfri miljö för kommande generationer.

Läs mer om projektet på www.praktikertjanst.se/life
Kontakta oss gärna på lifehg@ptj.se

”Jag blev jätteglad när jag fick höra talas om projektet! Vid saneringen samlades mer än 0,5 kilo rent kvicksilver upp. Känns skönt att detta togs om hand på ett bra sätt.”

Tandläkare Johan Dageborn, Växjö

Huvudsyftet är att minimera utsläppen av kvicksilver genom att:

- vidareutveckla teknik för sanering
- öka medvetenhet och kunskap om kvicksilvers miljöpåverkan
- ta fram förslag på vägledning för kvicksilverkontroll inom Praktikertjänst som kan spridas till övriga tandvården i Sverige och inom EU

Visste du att...

- Dentalt amalgam består till hälften av kvicksilver.
- Kvicksilver är ett av de farligaste miljögifterna och kan inte brytas ner. Om det kommer ut i naturen kan det omvandlas till den extremt giftiga föreningen metylkvicksilver som kan tas upp av levande organismer. Vi får i oss metylkvicksilver genom konsumtion av fisk. Metylkvicksilver passerar över moderkakan till fostret som är speciellt känsligt för metylkvicksilver

Svenska tandvården har fortfarande utsläpp av kvicksilver

- Utsläppen av kvicksilver från tandvårdsmottagningar har minskat sedan amalgam förbjöds som tandfyllnadsmaterial år 2009, men de utsläpp som finns kvar är inte obetydliga.
- Urbörning av amalgamfyllningar kommer att göras under många år framöver, men de finaste amalgampartikelarna fångas inte upp av avskiljarna. År 2020 beräknas det fortfarande finnas flera ton amalgam i tänderna hos svenska befolkningen.
- Kvicksilver i avloppsrör kan läcka ut i avloppsvattnet. Risken att kvicksilver lagrats i rören är särskilt stor i de mottagningar där tandvård bedrivits innan kravet på avskiljare och där äldre avskiljare med en sämre funktion än dagens använts.

"Hela processen var supersmidig och professionell. Saneringen tog bara några timmar under dagen. När den var klar kunde vi ta hand om våra patienter direkt. Inget efterarbete behövdes."

Tandläkare Marcin Machaj, Kalmar

Projektet har kartlagt status på sugsystem och amalgamavskiljare i ca 600 tandvårdslokaler i Praktikertjänst. Vattenprover har tagits för att se utgående halt av kvicksilver till avloppssystemet. Mottagningarna har fått återkoppling med råd om något behöver åtgärdas.

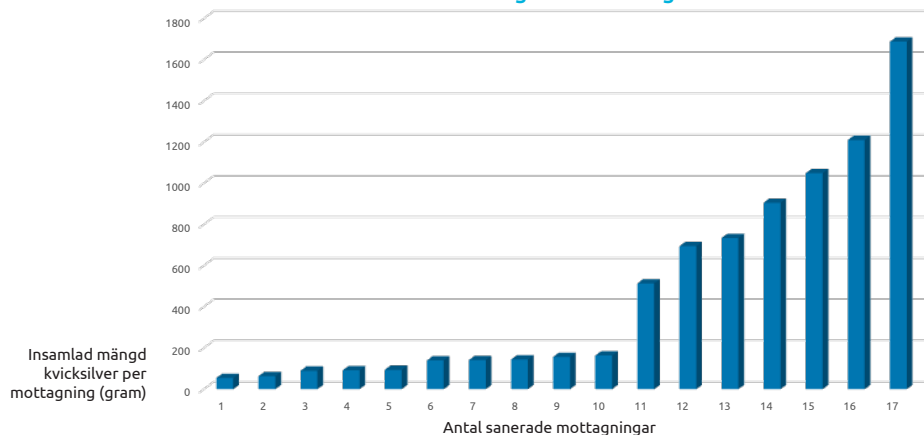
Saneringar av avloppsrör är en viktig del av projektet för att utveckla en effektivare och billigare teknik. Det kan t ex handla om att bättre kunna sanera trånga eller långa rör. Hittills har ca 20 mottagningar sanerats inom ramen för projektet och många fler står på tur. För att dokumentera görs filmning före och efter sanering.

Exempel på rör före sanering, hösten 2017.

Vattenlås som saneras kan innehålla stora mängder rester av amalgam, hösten 2017.

Insamlat Hg LIFE-saneringar

Den insamlade mängden rent kvicksilver varierar, från 55 till 1 700 gram.

"Jag får en återkoppling på vad som eventuellt behöver åtgärdas och kanske sanering av mina rör. Det är jättebra."

Tandläkare Lena Gavelin, Uppsala

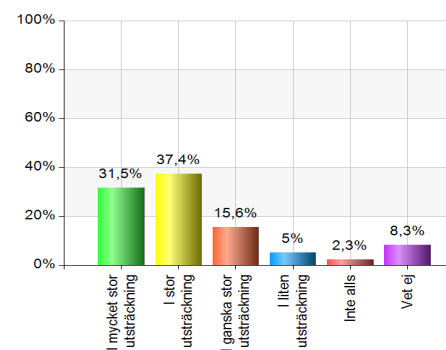
Hur går en sanering till?

Kvicksilverförorenade avloppsrör, vattenlås och golvbrunnar spolas rena. Allt saneringsvatten omhändertas sedan för efterbehandling. Sweden Recycling har mobila spolanordningar så att rör högre upp i en fastighet kan nås. Rör som har sanerats märks med saneringsdatum och vem som utförde arbetet. En sanering tar vanligtvis 3–4 timmar. Patientbehandling kan fortsätta direkt efter att saneringen har gjorts.

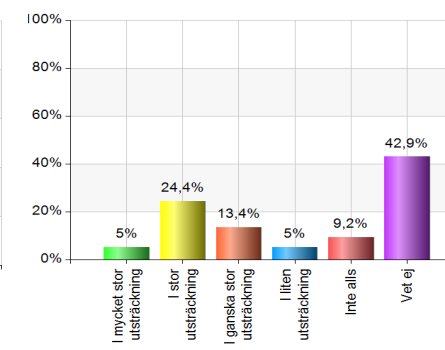
Enkäter har skickats ut till Praktikertjänsts tandvårdsmottagningar och till samtliga miljökontor. Svarefrekvensen var 33% respektive 47%. Frågorna har handlat om bl a kunskap, rutiner och tillsyn. Resultaten kommer att vara en del i det fortsatta arbetet i projektet, bl a med att se över vägledning för kvicksilverkontroll liksom att ta fram utbildnings- och informationsmaterial.

Har du/ni och kommunens miljötillsyn samsyn i hur arbetet med att minska kvicksilverutsläpp ska utföras?

Svar från tandvårdsmottagningar

Har du och tandvårdsteamets samsyn i hur arbetet med att minska kvicksilverutsläpp ska utföras?

Svar från miljöinspektörer